

dringerne går navnlig ud på, at kravet om faglig uddannelse er begrænset til krav om almindelig lærlingeuddannelse indenfor faget, medens man tidligere yderligere krævede 4 års virke som medhjælper. Som nævnt findes de nu gældende regler i leverings- og samhandelsregler m. v. side 35—42.

Som det vil ses, er ordningen stadig den, at det er Forlæggerforeningen, der antager boghandlere, uden at boghandlerforeningerne har nogen indflydelse herpå. Antagelsen sker efter objektive kriterier, og der åbnes i reglernes § 15 adgang til at indbringe de truffne afgørelser for domstolene.

3. Forlæggernes forpligtelse til kun at sælge til boghandlerne.

Også denne regel har været gældende siden 1837. Til nærmere begrundelse henvises til det under 2. anførte. Det er fundet selvfølgelig, at de antagne boghandlere, der i kraft af deres faguddannelse har de bedste forudsætninger for at varetage bogsalget på den for alle parter, forfattere, forlæggere og ikke mindst det bogkøbende publikum, bedst mulige måde, værnes mod konkurrence fra andre, der ikke er boghandlere, og som kun vil være i stand til og kun se deres interesse i at varetage den del af bogsalget, der ikke kræver større indsigt eller arbejde. En sådan konkurrence ville medføre fare for at *svække boghandelens effektivitet*, idet den lettest sælgelige litteratur kunne befrygtes at kunne gå over på andre hænder, således at boghandelen fortrinsvis måtte arbejde med den „tunge“ og fra et kulturelt synspunkt mere værdifulde litteratur og derved blive belastet med uforholdsmæssige udgifter. Dette ville igen medføre, at salget ville gå ned, idet boghandlerne ville se sig nødsaget til i endnu større omfang end hidtil at lægge arbejdet over på andre artikler, papirvarer, kontorartikler, fyldepenne etc., til skade for bogsalget, hvorved dette ville stagnere, og priserne stige som følge af omkostningsforøgelse. Publikum ville også derved blive dårligere betjent.

Antagelsesreglerne har i en lang årrække været praktiseret liberalt og demokratisk med det resultat, at vi i Danmark har en *veluddannet boghandlerstand, der dækker hele landet*. Ved udgangen af 1950 fandtes som ovenfor nævnt 253 boghandlere i København og 542 boghandlere udenfor Køben-

havn. Hertil kommer Bladhandlerforbundets jernbaneudsalg og filialer, ialt ca. 150, således at bogsalgsstedernes samlede antal andrager henvend 1 000. Til sammenligning tjener, at Sverige har ca. 500 boglader, hvoraf kun ca. 300 er A-boghandlere med kommissionslager. Af bogsalget går ca. 95 pct. igennem de 300 A-boghandlere og kun ca. 5 pct. gennem B-boghandlerne. I den seneste tid er der indført forsøg med landboghandlere, men salget spiller ingensomhelst rolle. I Norge findes 383 boghandlere, og der er i den seneste tid forsøgt oprettet ca. 150 filialer i landdistrikterne. Når hensyn tages til vore nabolandes vidtstrakte landområder og befolkningsstørrelsen, vil det let ses, at Danmark er meget tæt belagt med boghandlere.

Princippet om kun at sælge til boghandlerne opretholdes ikke dogmatisk. Som det fremgår af leverings- og samhandelsreglernes § 7, kan *specielle bøger*, der naturligt søges i specialforretninger af forskellig type, sælges her. I henhold hertil gives der tilladelse til salg af visse bøger gennem musikhandlere, fotohandlere og sportsmagasiner. Også religiøs litteratur kan efter tilladelse sælges til specialforretninger, sædvanlig oprettet af religiøse samfund. Endvidere gøres der, som det fremgår af § 8, undtagelse for *foreningspublikationer* m. v., og også § 10 åbner adgang til salg gennem særlige salgskanaler. Bortset fra Gyldendalforhandlere, som omtales nedenfor, og som er indbefattet i ovennævnte tal for boghandlere, drejer det sig særlig om *Bladhandlerforbundet*, der får leveret bøger til videreforhandling gennem *jernbanekiosker* el. lign. i henhold til en i sin tid oprettet særlig overenskomst, hvoraf afskrift vedlægges. Endelig er der i § 11 åbnet adgang til frit salg af en række forskellige artikler, de såkaldte *fri-salgsartikler*. Den største rolle spiller her reglen om, at alle bøger (bortset fra børnebøger, skolebøger og lærebøger samt nedsatte bøger, hvis oprindelige bogladepris oversteg 5 kr.) er *fri-salgsartikler, når bogladeprisen ikke overstiger 5 kr.*

Det skal endelig nævnes, at § 24 giver adgang til *direkte salg fra forlagene* gennem *kolportage*, ligesom forlæggerne iøvrigt også på anden måde, f. eks. igennem *kuponannoncer* i dagbladene, kan formidle direkte salg til publikum, jfr. § 23, sidste stk. Kolportage-